

מסורת הש"ס

- (א) [תוספתא פ"ב],
(ב) [בבבבב יט. וז"ל],
(ג) וז"ל ויחנן בן זכאי כ"מ
שאלו ר"ב ור"י וזו לפי ג'
המס'. [ש"ל]. (ד) כ"ב ג'
(ה) ג' סדר המשנה וכן
ב"ר [וה"פ יבול הא
שאלו הש"ס ור"י]. (ו) [ע'
תוס' ע"כ ד"ה עשה],
(ז) וז"ל רבי שמע דכיוצא
מוקי כ"י. מהרש"א,

הגהות הב"ח

- (א) ה"ה תשכ"ו ה"ה
גונא קאמר הכא:
(ב) ר"ה שני כ"י וביצא
זו וזו הלכה כמותו:

מוסף רש"י

העורר על השרה
והחום עליה בעד.
רואין העורר על שדה
שכר שמעון לני ואומר
לרואין כי שמעון גול ממנו
והוא רואין המעורר תמס
עליה בעד נאחמו שטר
מכירה שכתב לו שמעון
לני תמס לרואין ועד אשר
עמו (והב"ס ב"ב ג').
השני. לני נוח לי. לכן
תחמתי (ש"ס).

תוספות ר"ד

תתא יושבת עד שתלבין
ראשה אדמון אומר יכולה
היא שתאמרן אילו אני
פסקתי לעצמי אהא אומר
עד שילבין ראשי [נכשין]
שאבא פסק עלי מה אני
יכולה לעשות או כנס
או פטור א"ר רואה אני
את דברי אדמון: תחמתי:
דלא כי האי תנא דתנאי
א"ר יוסי בר יהודה לא
נחלקו אדמון וחכמים על
הפוסק מעות לחתנו ופשט
לו את הרגל שהיא יכולה
לומר אבא פסק עלי מה
אני יכולה לעשות על מה
נחלקו על (מה) שפסקה
לעצמה שחכ"א שחשב
עד שתלבין ראשה אדמון
אומר יכולה היא שתאמרן
כסבורה אני שאבא נותן לי
עכשיו שאין אבא נותן לי
מה אני יכולה לעשות או
כנס או פטור א"ר רואה
אני את דברי אדמון א"ר
צחק בן אלעזר משמיה
דחזקיה כל מקום שאמר
ר"ג רואה אני את דברי
אדמון הלכה כמותו א"ל
רבא לרב נחמן אפילו
בברייתא א"ל מי קאמר
במשנתו כל מקום קאמר
ומהכא משמע דהיא
הדא פסקה על עצמה
ולית לה אב ומרדה ביה
ולא בעיא לאינכותיה תתא
יושבת עד שתלבין ראשה
אבא השתא דחקו רבנן
למורד דכפין ליה ויהיב
לה גיטא ולא מיפסידא
דנתייתא כ"ש זו שדיין
לא נשאת שהיא יכולה
למורד וכפין ליה למיבין
לה גיטא א"ל ויזא א"ר
אבא בר ירמיה שני דברים
שאמר חנן הלכה כיוצא בו
ד' דברים שאמר אדמון יש
מהן שהלכה כמותו ויש
מהן שאין הלכה כמותו
כל מקום שאמר ר"ג
רואה אני את דברי אדמון
הלכה כמותו ובמקום שלא
אמר אין הלכה כמותו

כמה דברים אמורים. אכרייתא קאי: איפכא מיבעי ליה. אם באת
לכופ את האב איפכא מסתברא טפי לפי שהגדולה תנאה תנאי:
אפי' צברייתא. כשפסקה היא לעצמה: הכי גרסינן א"ר ירמיה
אמר רבה בר ירמיה שני דברים שאמר חנן הלכה כיוצא בו שצעה

דברים שאמר אדמון אין הלכה כיוצא
בו מאי קאמר ר' יוחנן בן זכאי כיוצא בו דלדמון
רבן גמליאל: אין הלכה כיוצא בו.
שלא ראה את דבריו אלא בשלשה
שהיה לו לראות את דבריו ככולם:
מתני' העורר על השדה כו'.
לרואין מעורר על שדה שצד שמעון
ואומר לוי שמכרה לך גולה ממני:
והוא חסוס. על שטר המכירה
שכתב לוי לשמעון ששמכרה לו:
אדמון אומר. יכול הוא שיאמר

מה שלא ערערתי שצעה שלקחת
מלוי ותחמתי במוך השטר עד לפי
שלי אדם חזק וקשה להוציאה מידו
ונות לי שתתב צידך שאוליכנה ממך
דצין: איני אס וכו'. דהואיל
ותמס הודה שאין לו עסק בה: עשה.
המוחזק בה סימן לאחר שלא מכר
לרואין זה העורר עליה אלא לומר
אחר היה מוכר שדה מנד זו ומנר
לו ארבעת מנרי השדה וכתב לו
במנרים מנר פלוני שדה שלי ועשה
שדה זו סימן מנר ללוקח וכשמו של
מוכר חזק חסס על אותו שטר ולא
ערער: איני אס וכו'. אפילו
לאדמון דאין לומר כל העי נוח לי:
גמ' אצל דיין. שהוצא שטר
המכירה צבית דין לקיימו כמשפט
קיום שטרות שהעדים צאין ומעידין
על כתב ידם והדיין קומצין שטרם
דנן נפקא לקדמנא ואסחידו סהדי
אחתימות ידיהם ואישרניהם וקיימוניה:
לא איני וכו'. שאל ידע מה
כתוב בו שערער עליו: דתני
רבי חייה אין העדים חותמין על
השטר אלא א"כ קראוהו. שהרי
על דברי השטר הם צאים להעיד:
אצל

שני דייני פרק שלשה עשר כתובות קמ.

תשוב עד שתלבין ראשה. פי' רש"ס הא דלמך רב גידל צריש
הנושא (לעיל דף קצ): עמדו וקדשו קנו הני מילי דקדשו
מיד מתוך התנאי או לאחר זמן והזכירו התנאים בשעת קידושין אצל
התנו עמה וקדש לאחר זמן ולא הזכירו התנאים לאו דברים הנקנים

תשוב עד שתלבין ראשה אדמון אומר
יכולה היא שתאמר אילו אני פסקתי לעצמי
אשב עד שתלבין ראשי עכשיו שאבא פסק
מה אני יכולה לעשות או כנס או פטור אומר
רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון: גמ'
מתני' דלא כי האי תנא דתנאי א"ר רבי
יוסי ברבי יהודה לא נחלקו אדמון וחכמים
על הפוסק מעות לחתנו ופשט לו את הרגל
שיכולה היא שתאמר אבא פסק עלי מה אני
יכולה לעשות על מה נחלקו על שפסקה
היא על עצמה שחכמים אומרים תשוב עד
שתלבין ראשה אדמון אומר יכולה היא
שתאמר כסבורה אני שאבא נותן עלי
ועכשיו שאין אבא נותן עלי מה אני יכולה
לעשות או כנס או פטור אומר רבן גמליאל
רואה אני את דברי אדמון תנא יבמה דברים
אמורים בגדולה אבל בקטנה כופין כופין
למאן אילימא לאב איפכא מיבעי ליה אלא
אמר רבא יכופין לבעל ליתן גט אמר ר'
יצחק בן אלעזר משמיה דחזקיה כל מקום
שאמר רבן גמליאל רואה אני את דברי
אדמון הלכה כמותו אומר ליה רבא לרב
נחמן אפי' בברייתא א"ל מי קאמרין במשנה
בכל מקום שאמר רבן גמליאל קאמרין אומר
ר' ירמיה רבה בר ירמיה ב' דברים שאמר
חנן הלכה כיוצא בו שבעה דברים שאמר
אדמון אין הלכה כיוצא בו מאי קאמר אילימא
הכי קאמר שני דברים שאמר חנן הלכה
כמותו וכיוצא בו ושבעה דברים שאמר
אדמון אין הלכה כמותו ולא כיוצא בו
והאמר רבי יצחק בן אלעזר משמיה דחזקיה
כל מקום שאמר רבן גמליאל רואה אני
את דברי אדמון הלכה כמותו אלא ה"ק
שני דברים שאמר חנן הלכה כמותו וכיוצא
בו שבעה דברים שאמר אדמון אין הלכה כמותו וכו' וכל
האמר רבי יצחק בן אלעזר משמיה דחזקיה רואה אני
את דברי אדמון הלכה כמותו אלא ה"ק שני דברים שאמר
חנן הלכה כמותו וכיוצא בו שבעה דברים שאמר אדמון יש מהן שהלכה
כמותו וכיוצא בו ויש מהן שאין הלכה כמותו אלא כיוצא בו בכ"מ
שאמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון הלכה כמותו אינך לא:
מתני' העורר על השדה והוא חתום עליה בעד אדמון אומר השני נוח
לי והראשון קשה הימנו וחכמים אומרים איבד את זכותו והעשאה סימן
לאחר איבד את זכותו: גמ' אומר אביי ולא שנו אלא עד אבל דין לא
איבד את זכותו דתני ר' חייא ואין העדים חותמין על השטר אלא א"כ קראוהו
אבל

ולא כיוצא בו כלומר דדיין הדומין לאלו אין הלכה כמותו ודומה להא דלמך צפרק כל הנשבעין (שטות דף מה): דלמך להו רב
נחמן הו' דלא לוסף עלה פי' הכינו עצמכם שלא תוספו עליה ללמד ממנו דבר הדומה לו:
אדמון אומר השני נוח לי והראשון קשה הימנו. אע"ג דלית הלכתא כדמון כהא דהא לא קמיני בה רואה אני את דברי
אדמון לא תיקשי למסקין בחוקת הצמים (ב"ב דף קמ): עלה דההיא מכל לו שדה אין מעיד לו עליה ומוקי לה ב' צראון
שגול משמעון ומכרה לני ואחא יסדה וקא מערער דלא לילי שמעון לאספדי לני משום דיתא ליה דמיקום ארעא צד לוי דלמך
הראשון נוח לי והשני קשה הימנו הכל לא היה לו לחסות ולעשות דבר הנראה הודא משום ניותא דשני אצל התם לאו הודא היה:
לא שנו אלא עד אבל דין לא דתני רבי חייא ב'. הקשה ה"ר יצחק ב"ר צרוך דהכא משמע דאין הדיינים מעידין על מה שכתב בשטר
אלא על חתימת העדים וקשה מהא דלמך בחוקת הצמים (ש"ס דף קמ). אחד מן האחרין שהיה נושא ונותן במוך הצית והיו
אונות ושטרות ויזא על שמו אמר רב עזריה לרבי אבהו ומוקי דהא דלמך דעל ידי חתימת הדיינים אנו יודעים
יודעים שהיה נושא ונותן במוך הצית וסתמא דמילתא לאו ידידה הוא הלכך אי לא ידידי דשלו היה לא היו מקיימין אלא בשם היתומים:
עשה

לוי לשמעון זו השרה בפ"י לקיימו כדין כל קיום שטרות דעלמא שהעדים באים ומעידין על חתימתם והדיינים חותבין
למטה שטרם דין נפק לקדמנא ומינו דאשהידו שהדי אחתימות ידיהם אשדוהו וקיימוהו דכחו ותחמין ש"ס ג' דיין וזה

לוי לשמעון זו השרה בפ"י לקיימו כדין כל קיום שטרות דעלמא שהעדים באים ומעידין על חתימתם והדיינים חותבין
למטה שטרם דין נפק לקדמנא ומינו דאשהידו שהדי אחתימות ידיהם אשדוהו וקיימוהו דכחו ותחמין ש"ס ג' דיין וזה

עין משפט
נר מצוה

לח א ב ג מ"ג פק כג
מח' אשתה ה' נח
סמג עשין מח טור ש"ע
א"ר ש"ס כ"ב ע"פ א:
לח ד מ"י פט"ו מח' מל'
טוען ה' א טו"ש
ח"מ פ"י קמו ע"פ א:
ב ה מ"י ש"ס טו"ש ח"מ
ש"ס ע"פ ג:
מא ו מ"י ש"ס הלכה ב
טור ש"ע ח"מ ש"ס
ע"פ ד:
מב ז מ"י ש"ס ופ"ד
מח' מלוה ה' ז
ופ"ז מלוה א סמג עשין
ד' טו"ש ח"מ סימן מה
ע"פ ז וטע"ה וס' סח
ע"פ ג:

תוספות ר"ד (המשך)

זכורנו עשהא סימן לאחר
אבד את זכותו פי' ראוין
מעורר על שמעון על שדה
א' שמכר לו לוי ואומר לו
כי לוי שמכרה לך גולה
ממני ויש לו עדים שהיתה
שלי וראוין המעורר הוא
חותם על השטר של
בכירה עשהא לשמעון (ב)
אילו היתה שלך אין הית
חותם על השטר עשהא
לי לוי ולא הית מעורר
אלא ודאי כיון שחתמת
בה הודית שאניה שלך
אלא של לוי היתה שמכרה
לי היה אומר אדמון
יכול לומר עכשיו ראוין
המעורר על שלי ערערתי
בעת המכירה ותחמתי
עד לפי שלי הוא
גברא אילמא וקשה לי
להוציאה מידו וזה שמעון
השני נוח לי בבער זה
חומתי כח שחזא מיד לוי
ותיהי ביד שמעון ואבא
ואוציאנה מידו בעדים
המכירים שהיתה שלי או
שאל אבותי וחכ"א אבד
את זכותו והואיל ותחם
שם הודה שאין לו עסק
בו ועכשיו הוא בא
ומערער דבריו בטלים:
עשהא סימן לאחר. פי'
עשהא ראוין לו המעורר
על זו השרה סימן לאחר
בחתמיתו אבד את זכותו
בנו שזה שמעון המוחזק
כסבורה זו מכר שדה אחרת
שבצדה ליהודה וכשבא
לכתוב המצרים ליהודה
כתב לו שלשת המצרים
המוצרי הרביעי שהיה
סמוך לשדהו כתב לו מציר
רביעי השרה שלי ותחם
זה ראוין בשטר מכר
עשהא שמעון ליהודה ולא
ערער מורה בזה אדמון
שאבד את זכותו שאומר
לו שמעון אילו שלך היתה
על זו השרה היך תחמת
בשטר מכר שעשיתי
ליהודה על שדה שבצדה
וכתוב שם שהיא בעד
שדה שלי ולא ערערתי
לומר כי אינה שלך כ"א
שלי כיון שתחתם שם
הודית שאניה שלך ואין
לומר כאן שהשני נוח לי
וכיון דלא אמר הכא ר"ג
רואה אני את דברי אדמון
אין הלכה כמותו דיידי
ורבים הלכה כרבים: אומר
אביי לא שנו אלא עד
לדא דין לא אבד את
זכותו דתני ר' חייא אין
העדים חותמין על השטר
אלא א"כ קראוהו ודיינין
ותחמין על השטר אע"פ
שלא קראוהו. פי' אם
חובא שטר זה שמכר